SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich
Nr 8 (189), październik 2012
ISSN 1730-5187

Samorządowy Kongres Oświaty

Podsumowanie akcji „Stawka większa niż 8 mld”

W NUMERZE

KRONIKA KRAJOWA

VIII Ponad 700 samorządowców z całego kraju przyjechało do Warszawy, aby wziąć udział w Samorządowym Kongresie Oświaty. Spotkanie, które odbyło się 26 i 27 września 2012 r., było największym w tym roku wydarzeniem środowiska samorządowego.

X 211 789 podpisów złożonych przez obywateli pod projektem ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (zwiększenie udziału w PIT, przywrócenie zasady rekompensaty zmian ustawowych, wprowadzenie subwencji ekologicznej) zanieśli samorządowcy do Sejmu w symbolicznym przemarszu z placu Trzech Krzyży na ulicę Wiejską, który odbył się 27 września 2012 r. po zakończeniu obrad Samorządowego Kongresu Oświaty w Warszawie.

ZE ZWIĄZKU

V Podczas posiedzenia w Serocku 31 sierpnia br. Zarząd ZMP przyjął stanowisko w sprawie nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w którym opowiedziano się za szybką ścieżką legislacyjną dla przepisu umożliwiającego stosowanie zamówień wewnętrznych „in-house" na odbiór odpadów.

VI W dniach 6–7 września 2012 r. odbywał się w Nysie Kongres Turystyki, zorganizowany przez Związek Miast Polskich wspólnie z miastem Nysa. Przedstawiciele miast dzielili się swoimi doświadczeniami w rozwijaniu turystyki.

XI Znamy 25 finalistów szóstej już edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania", który w tym roku dotyczy innowacji w usługach technicznych, takich jak gospodarka komunalna, komunalna gospodarka mieszkaniowa, transport i gospodarka energetyczna.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Siłą i motorem rozwoju jest wiedza i kreatywność ludzi – mówi burmistrz Czeladzi Teresa Kosmala. Miasto obchodzi w tym roku jubileusz 750-lecia lokacji.

Na okładce: Samorządowcy z całej Polski składają w Sejmie podpisy zebrane pod obywatelskim projektem nowelizacji ustawy o dochodach JST. O tym wydarzeniu piszemy na str. X Fot. E. Parchimowicz

Urbaniści i samorządowcy wspólnie o problemach

Odpowiedzialni za miasto

O odpowiedzialności za miasto dyskutowali uczestnicy IV Kongresu Urbanistyki Polskiej połączonego z X Kongresem Miast Polskich. W spotkaniu, które odbyło się w dniach 19–21 września 2012 r. w Lublinie, uczestniczyli prezydenci i burmistrzowie, planiści, architekci, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych.

Do udziału w spotkaniu zaproszone zostały osoby, które odpowiadają za stan polskich miast z tytułu pełnionych przez siebie funkcji, a także ci, którzy chcą wziąć na siebie współodpowiedzialność z powodu swych obywatelskich przekonań i zainteresowań. Organizatorzy Kongresu chcieli, by spotkanie to przyczyniło się do budowy szerokiej koalicji na rzecz reformy gospodarki przestrzennej.

Niejako w przededniu Kongresu, 19 września, odbyła się w Lublinie międzynarodowa sesja *Budowanie miasta: rola urbanistów jako reprezentantów kluczowych aktorów procesu*. Urbaniści z Holandii, Egiptu i Włoch opowiadali o swojej pracy jako reprezentantów trzech głównych grup podmiotów odpowiedzialnych za miasto: władz miejskich, sektora prywatnego i społeczności lokalnej. Przedstawili trzy spojrzenia na rolę urbanisty: planisty miejskiego, planisty prywatnego oraz planisty społecznego. O kondycji profesji urbanisty – w skali światowej – mówił ustępujący prezydent ISOCARP – międzynarodowego stowarzyszenia miejskich i regionalnych planistów – **Ismael Fernandez Meija** z Meksyku. Przypomniał czasy, gdy urbaniści otaczali czcią przedmieścia, gdy społeczeństwa miały nieograniczony dostęp do energii. Obecne nowe czasy, które zmieniły potrzeby społeczne, zmieniły też profesję planistów.

– *Dziś planowanie jest trochę spóźnione* – mówił. – *Projektujemy przestrzeń publiczną, tak jak robiono to dwa wieki temu, gdy społeczności zupełnie inaczej się rozwijały. To tak, jakbyśmy metodami z XIX wieku usiłowali rozwiązać problem z XXI wieku. Potrzebujemy nowych rozwiązań. Wygląda, jakby nasz zawód popadł w śpiączkę*.

Gościem pierwszego oficjalnego dnia Kongresu była minister rozwoju regionalnego **Elżbieta Bieńkowska,** która przypomniała, że rząd od prawie pięciu lat prowadzi świadomą politykę ukierunkowaną na wzmocnienie miast. Pani minister podkreśliła, że jej resortowi udało się przekonać rząd do tego, że miasta powinny być odrębnie traktowane, mając swój dokument w postaci krajowej polityki miejskiej.

Do Lublina przyjechali samorządowcy, urbaniści, architekci oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

– *Od pięciu lat realizujemy naszą filozofię, by, z jednej strony, wzmacniać potencjały poprzez wspieranie mocnych, silnych miast, ale z drugiej strony, kierować naszą pomoc do miejsc słabych, problematycznych* – mówiła w Lublinie Elżbieta Bieńkowska. – *Chcemy doprowadzić do tego, by miasta dobrze funkcjonowały, były dobrze finansowane i by były przyjazne dla mieszkańców. I chodzi nam o wszelkie polskie miasta, także te najmniejsze.*

Pani minister zapowiedziała stworzenie kompleksowego systemu finansowania zewnętrznego dla miast, uwzględniającego nie tylko środki unijne. Obiecała ponadto przygotowanie przez jej resort nowych instrumentów służących do kompleksowej rewitalizacji przestrzeni w miastach. Znajdą się one w Krajowej Polityce Miejskiej. Elżbieta Bieńkowska podkreślała, że w przygotowaniu nowych rozwiązań MRR nie ogranicza się jedynie do miast w ich administracyjnych granicach, ale mówi o obszarach funkcjonalnych.

Skomplikowaną i niełatwą sytuację w dziedzinie prawa budowlanego w Polsce przedstawił w Lublinie **Janusz Żbik,** podsekretarz stanu w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej. Przypomniał, że w ostatnich latach prawo to doczekało się 80 nowelizacji, natomiast prac nad ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym w ogóle zaprzestano. Instrumenty, którymi w tej dziedzinie mogą operować samorządy, są bardzo ułomne. Na to wszystko nakłada się osiem „specustaw" w postaci prawa resortowego. Przedstawiciel ministerstwa zapowiedział przygotowanie w ciągu najbliższych dwóch lat nowego Prawa budowlanego oraz zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ten termin za dramatycznie zbyt odległy uznał goszczący na Kongresie profesor **Michał Kulesza.** Podkreślił, że zaniechania legislacyjne w systemie planistycznym i w systemie regulacji dotyczących zarządzania terytorialnego są zatrważające. Jego zdaniem, jeśli w krótkim czasie nie nastąpi ofensywa regulacyjna, czeka nas radykalna centralizacja zarządzania, czyli utrata beneficjum społecznego na rzecz decyzji rządowych.

O problemach z odpowiedzialnością za miasto mówił podczas Kongresu prezes Związku Miast Polskich **Ryszard Grobelny.** Przypomniał, że mimo iż wielu czuje się za miasto odpowiedzialnymi, różnie to miasto postrzegają; różnie widzą, na jakim etapie znajdują się miasta, i także w jakim kierunku powinny się rozwijać. I dalej: skoro osoby odpowiedzialne za miasta różnie definiują nawet same miasta, różnie też postrzegają instrumenty, jakie mogą służyć do ich rozwoju.

W debacie nad ładem przestrzennym miast wzięli udział reprezentujący rząd Elżbieta Bieńkowska i Janusz Żbik, a także profesor Michał Kulesza.

Fot. 2 x E. Parchimowicz

– *W Związku stawiamy pytania o miasta i staramy się na nie odpowiadać* – mówił prezydent Poznania. – *Po pierwsze, czym dziś jest miasto? Z definicji miasto to obszar administracyjny, w związku z tym dziś mamy gminy wiejskie, które na swoim terenie mają blokowiska oraz miasta, na których terenach znajdują się gospodarstwa rolne prowadzące aktywnie swoją działalność. Mamy więc problem z definicją miasta i z definicją instrumentów, które w związku z tym chcemy wprowadzać do miast.*

Zdaniem Ryszarda Grobelnego, istnieje problem z odpowiedzią na pytanie, na jakim etapie rozwoju są polskie miasta.

– *Jak to jest, że w kraju, którego liczba ludności nie rośnie, gwałtownie powiększa się obszar zurbanizowany?* – pytał prezes ZMP. – *Rozwijamy się jak państwo, które przeżywa boom demograficzny. Nie wiemy, czy to dobrze, czy źle i jak ewentualnie chcemy ten problem rozwiązać.*

Podkreślił, że Związek z zadowoleniem przyjął założenia Krajowej Polityki Miejskiej, jednak reprezentantów miast niepokoi fakt, że z biegiem prac nad tym dokumentem instrumenty finansowe, które mają mieć miasta do dyspozycji, tracą na znaczeniu.

Uczestnicy pierwszego dnia Kongresu wzięli udział w sesji poświęconej roli urbanisty, w tym również jako planisty zbiorowego. Podczas sesji, noszącej kontrowersyjny tytuł *Czy urbaniści wiedzą lepiej*, mówiono o wiedzy urbanistów jako ofercie publicznej, o roli, jaką odgrywają reprezentanci tej profesji w budowaniu partycypacji społecznej, wreszcie zaprezentowano przykłady ciekawych pomysłów planistycznych – zakończony niepowodzeniem projekt z warszawskiego Ursynowa oraz realizowaną już koncepcję wrocławskiego wzorcowego zespołu mieszkaniowego.

Sporo emocji i długą dyskusję wywołała sesja pod nazwą *Rządzący i rządzeni*. O odpowiedzialności za miasta, ale też o barierach i problemach mówili: **Olgierd Dziekoński,** sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP, **Adam Popielewski,** miejski architekt z Torunia, **Jolanta Piecuch** z Kongresu Ruchów Miejskich, a także **Adam Kowalewski** z Instytutu Rozwoju Miast. Swoje opinie na temat rozwoju miast i odpowiedzialności za tę dziedzinę wygłosili także **Jeremi Mordasewicz,** doradca PKPP Lewiatan, oraz **Jacek Bielecki** reprezentujący Polski Związek Firm Deweloperskich.

Uczestnicy Kongresu przyjęli „Rezolucję Lubelską". Tekst dokumentu dostępny jest na stronie www.zmp.poznan.pl.

Kongres został zorganizowany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich, Miasto Lublin oraz Związek Miast Polskich.

Więcej o tematyce kongresu w kolejnych wydaniach „Samorządu Miejskiego".

EWA PARCHIMOWICZ

Pieniądz publiczny porządkuje przestrzeń

Konieczna współpraca

Podczas trzeciego dnia Kongresu w Lublinie odbyła się jedna z ważniejszych sesji, jak podkreślali mówcy i uczestnicy, „Miasto i pieniądze".

Tadeusz Markowski, prezes TUP, wprowadzając uczestników w tematykę, stwierdził, że zapobiec kryzysowi, nie tylko w gospodarce przestrzennej, może uregulowany rynek nieruchomości oraz powszechne zrozumienie i świadomość, iż miasto stanowi dobro wspólne dla wszystkich, szczególnie dla instytucji finansowych i deweloperów. – *Partnerem miast powinny być wszystkie instytucje finansowe, takie jak fundusze emerytalne, firmy ubezpieczeniowe* – mówił profesor. W jego opinii JST przy finansowaniu inwestycji powinny coraz częściej korzystać z mechanizmów zwrotnych. Prezes Zarządu BGK **Dariusz Daniluk** omówił pilotażowy mechanizm zwrotny JESSICA (obecnie w województwach: pomorskim, wielkopolskim i mazowieckim), który oferuje preferencyjne finansowanie dla inwestorów realizujących projekty miejskie w obszarach zdegradowanych (nisko oprocentowane pożyczki – nawet do 0,9% w skali roku – i długi okres spłaty – do 20 lat). Zachęcał też do korzystania z ciekawych montaży finansowych, wydłużania horyzontu planowania, sięgania po PPP.

Przedstawiciel miasta stołecznego Warszawy **Bogdan Nawrocki,** zastępca dyrektora Biura Polityki Długu i Zarządzania Płynnością, podkreślał, że Warszawa co piątą złotówkę ze swojego budżetu przeznacza na inwestycje, które w mieście realizowane są na podstawie strategii rozwoju do 2020 roku. Jednak samorządy miast stają wobec coraz większych wyzwań finansowych. Konieczne jest powiązanie rozwoju infrastruktury ze źródłami finansowymi.

Prezes ZMP **Ryszard Grobelny** do tych wyzwań dorzucił jeszcze obojętny stosunek rządzących do zmian w systemie finansowania, brak pozytywnych tendencji w demografii, brak powiązań ekonomii z zagospodarowaniem przestrzennym. To wszystko powoduje, że zdolność kredytowa JST się kończy. – *Pieniądz publiczny porządkuje przestrzeń* – mówił prezydent Poznania. Udowodnił, że już wkrótce system planistyczny się „zatka" z powodów finansowych, dlatego poprawa tego systemu wymaga zmian w systemie finansowania wszystkich JST. – *Bez opłat „ad valorem" nie da się tego zrobić* – przekonywał prezes ZMP. Szczególnie niebezpieczna jest tezauryzacja gruntu, tzn. traktowanie go jako depozytu bankowego.

Przedstawiciele urbanistów zwracali uwagę na konieczność ścisłej współpracy między środowiskiem urbanistycznym a bankowym – urbaniści powinni odbywać staże w bankach, a bankowcy w MPU. Istotne jest dzielenie się instytucji finansowych i publicznych odpowiedzialnością i ryzykiem.

Na ostatniej sesji Kongresu „Budowanie miasta" mówiono na temat roli władz publicznych w budowaniu miasta, o istniejących i potencjalnych mechanizmach zarządzania rozwojem miast, a także na temat partycypacji lokalnych grup społecznych.

(JP)

Najpiękniejsze miejskie przestrzenie

Podczas lubelskiego Kongresu odbyła się ceremonia wręczenia nagród w konkursie, organizowanym przez Towarzystwo Urbanistów Polskich wspólnie ze Związkiem Miast Polskich, na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce.

Spośród 20 przestrzeni nominowanych przez ZG TUP do nagrody w pierwszym etapie, 20 lipca 2012 r. 23-osobowe jury – w składzie którego, poza władzami TUP, zasiadali przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej oraz Związku Miast Polskich i Stowarzyszenia Architektów Polskich – wyłoniło zwycięzców konkursu w czterech następujących kategoriach:

Na zdjęciu nagrodę w konkursie na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce odbiera prezydent Zgierza Iwona Wieczorek. *Fot. E. Parchimowicz*

Nowo wykreowana przestrzeń publiczna

1. NAGRODA:

Konin – tereny nadrzeczne z przyległymi kwartałami urbanistycznymi w obrębie ulic: Wodna, Słowackiego, plac Wolności, Nadrzeczna

2. NAGRODA:

Szczecin – Zagospodarowanie terenu przy Teatrze Lalek „Pleciuga" wraz z przebudową basenu przeciwpożarowego na fontannę multimedialną

WYRÓŻNIENIE:

Szczyrk – Plac Centrum

Rewitalizowana przestrzeń publiczna

NAGRODA:

Zgierz – Park Kulturowy Miasto Tkaczy

Cieszyn – zagospodarowanie Góry Zamkowej i Podzamcza

WYRÓŻNIENIE:

Sieradz – Rynek Starego Miasta i ul. Rycerska

Nowo wykreowana przestrzeń publiczna w zieleni

NAGRODA:

Puławy – Bulwary nad Wisłą

WYRÓŻNIENIE:

Szczecin – Park przy ul. Przygodnej

Rewitalizowana przestrzeń publiczna w zieleni

NAGRODA:

Ornontowice – rewitalizacja zabytkowego parku gminnego

WYRÓŻNIENIE:

Białystok – rewaloryzacja salonu ogrodowego pałacu Branickich

Zarząd ZMP w Serocku

Pilne modyfikacje

Podczas posiedzenia w Serocku 31 sierpnia br. Zarząd ZMP przyjął stanowisko w sprawie nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w którym opowiedziano się za szybką ścieżką legislacyjną dla przepisu umożliwiającego stosowanie zamówień wewnętrznych „in-house" na odbiór odpadów.

Dyrektor Biura ZMP **Andrzej Porawski** przypomniał, że tzw. ustawa śmieciowa nie została przyjęta w wersji zgłoszonej przez samorządy, chociaż udało się wywalczyć większość postulowanych od wielu lat zmian, m.in. konieczność przekazania gminom realnego władztwa nad odpadami komunalnymi (np. wniosek XXIX ZO ZMP w Jeleniej Górze z 2008 r.). Ustawa ta jest kompromisem między propozycjami samorządowego środowiska a żądaniami firm zajmujących się odbiorem odpadów od mieszkańców, które stosowały ogromne naciski w trakcie prac legislacyjnych. Członkowie Zarządu podkreślali, że zapis dotyczący konieczności organizowania przetargu przez gminę na odbiór odpadów w sytuacji, gdy gmina posiada własny podmiot, może doprowadzić do wyeliminowania go z rynku. „Nasze firmy nie mogą konkurować z zagranicznymi podmiotami" – mówiono. To budzi niepokój i jest problemem dla wielu gmin w Polsce. W stanowisku argumentowano, że samorząd był budowany na podstawie jednego systemu i zamówienia „in-house" powinny być także stosowane w gospodarce odpadami (wg KE możliwe jest zlecenie wewnętrzne). Zwracano uwagę, że ustawa jest słabo merytorycznie przygotowana i, również zdaniem ekspertów, wymaga nowelizacji jeszcze kilku artykułów.

Drugim ważnym tematem była oświata. Dyrektor Biura ZMP przedstawił roboczy projekt samorządowy zmian w ustawie o systemie oświaty i ustawie – Karta Nauczyciela (dostępny na www.zmp.poznan.pl). Nowelizacja, pod którą mają się podpisać 27 września br. w Warszawie uczestnicy Samorządowego Kongresu Oświaty, wprowadza m.in. zniesienie limitu liczby uczniów w szkołach przekazywanych do prowadzenia innym podmiotom, umożliwienie łączenia w zespoły także szkół tego samego typu, uelastycznienie zasad tworzenia (w tym umożliwienie łączenia) obwodów szkolnych, ustalenie, że KN obejmuje nauczycieli prowadzących bezpośrednio proces dydaktyczny (podstawa programowa) z dziećmi (nauczyciele przedmiotowi), rezygnację z dodatków: wiejskiego i mieszkaniowego, nowe zasady udzielania urlopu dla poratowania zdrowia (orzeka zespół, finansuje ZUS), likwidację niekonstytucyjnego art. 30a KN, zmianę składu komisji konkursowej na dyrektora szkoły, nowe pensum – 40-godzinny tydzień pracy, w tym wyższe pensum dydaktyczne (20 godzin lekcyjnych, zasady rozliczania w gestii gminy), zmianę wymiaru urlopu dla nauczycieli w szkołach (40 dni roboczych).

Podczas dyskusji członkowie Zarządu zaproponowali jeszcze zniesienie tzw. mianowania i ujednolicenie sposobu zatrudniania, gdyż tylko to może przynieść poprawę jakości nauczania w szkole. Obecny system uniemożliwia bowiem młodym ludziom dostęp do zawodu. Zwracano uwagę na konieczność wydłużenia okresu, w którym nauczyciel może zdobywać kolejne stopnie awansu zawodowego, a także postulowano wprowadzenie mechanizmów weryfikujących umiejętności nauczycieli, którzy osiągnęli już najwyższy stopień awansu. Dotychczasowy system nie motywuje do takiego podnoszenia kwalifikacji.

Marek Miros, wiceprezes ZMP, burmistrz Gołdapi, zaproponował wystąpienie do KWRiST o pilne powołanie nowego zespołu zajmującego się drogami lokalnymi. Członkowie Zarządu zajęli też stanowisko w sprawie stworzenia systemu finansowania dróg lokalnych, który może być powiązany z akcyzą do paliw. Podjęto również decyzję o ustanowieniu nowej komisji problemowej ZMP, dotyczącej transportu, która ma być wyodrębniona z dotychczasowej Komisji Gospodarki Komunalnej. Zdaniem prezydentów i burmistrzów, należy wzmocnić program „schetynówek", przy czym propozycja zwiększenia poziomu finansowania do 50% powinna być związana ze zwiększeniem puli środków, gdyż w przeciwnym razie kolejka oczekujących będzie się wydłużać, co nie jest korzystne dla samorządów.

Pozytywną opinię wydano na temat projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy (druk nr 603, senacki – w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców obecnie na mocy nowych przepisów powinny odbywać się wybory większościowe, natomiast w kadencji 2010–2014 przy wygaśnięciu mandatów mają obowiązywać wciąż stare, dotychczasowe przepisy).

Członkowie Zarządu podkreślali, że zapis dotyczący konieczności organizowania przetargu przez gminę na odbiór odpadów, w sytuacji gdy gmina posiada własny podmiot, może doprowadzić do wyeliminowania go z rynku. *Fot. J. Proniewicz*

Bez uwag przyjęto też projekty: rozporządzenia MZ w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w podmiotach leczniczych, rozporządzenia MEN w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, rozporządzenia MEN w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w szkołach specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej, rozporządzenia MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także rozporządzenia MTBiGM w sprawie wsparcia finansowego inwestycji na lotniskach.

W poczet miast członkowskich ZMP przyjęto Ozorków.

JOANNA PRONIEWICZ

Kongres Turystyki w Nysie

Inspiracja od św. Jakuba

W dniach 6–7 września 2012 r. odbywał się w Nysie Kongres Turystyki, zorganizowany przez Związek Miast Polskich wspólnie z miastem Nysa. Przedstawiciele miast dzielili się swoimi doświadczeniami w rozwijaniu turystyki.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele m.in. Jeleniej Góry, Lublina, Lubania, Białegostoku, Warszawy oraz Poznania. Kongres zorganizowano pod honorowym patronatem Kancelarii Prezydenta RP oraz biskupa opolskiego Andrzeja Czai.

Uczestnicy Kongresu na początek wzięli udział w Spotkaniu Miast Jakubowych. **Andrzej Porawski,** dyrektor Biura Związku Miast Polskich, rozpoczynając spotkanie, podkreślił wciąż rosnącą rolę szlaków jakubowych oraz określił je jako ważny element turystyki.

Burmistrz Nysy **Jolanta Barska** przybliżyła uczestnikom kongresu historię pracy nad przywróceniem szlaku do aktywności oraz początki współpracy z jednym z regionów Hiszpanii – Galicią. Opowiedziała o Europejskim Stowarzyszeniu Szlaków św. Jakuba i opisała krok po kroku, jak doszło do powstania Nyskiej Drogi św. Jakuba. Goście dowiedzieli się m.in. o możliwości otrzymania paszportów św. Jakuba, o certyfikatach odbieranych po przebyciu całej trasy i możliwościach, jakie miasto stwarza wszystkim chętnym pielgrzymom. Burmistrz wspomniała również o Jarmarku Jakubowym, który co roku odbywa się w Nysie, cieszy się ogromnym zainteresowaniem nie tylko wśród miejscowych, lecz także turystów. W tej części spotkania zaprezentowano reportaże telewizyjne poświęcone pielgrzymkom przez Polskę i Hiszpanię. Kolejni prelegenci dzielili się swoimi doświadczeniami z tej formy spędzania czasu. Podczas panelu dyskusyjnego uczestnicy wypowiadali się głównie na temat rozwoju szlaków i włączenia ich jako stałego elementu strategii turystycznej. Podkreślano znaczenie stworzenia infrastruktury turystycznej oraz potraktowania pielgrzymów również w kategorii turystów.

W Nysie mówiono m.in. o wydatkach samorządów na kulturę i dziedzictwo historyczne. Fot. Archiwum UM w Nysie

W części spotkania dotyczącej dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz rozwoju lokalnego podkreślano, jak ważnym wydatkiem dla samorządu terytorialnego staje się kultura, dziedzictwo historyczne oraz przyrodnicze.

Mówiono też o miejscu turystyki w nowej perspektywie finansowej UE, która nie stała się priorytetem. Dyrektor Biura ZMP zaapelował do uczestników spotkania, aby zajęli stanowisko w tej sprawie i postarali się o uwzględnienie turystyki jako elementu jednego z projektów dotyczącego ochrony środowiska oraz dziedzictwa przyrodniczego.

Drugi dzień kongresu poświęcony był prezentacjom lokalnych organizacji turystycznych, a także szlakom kulturowym.

(EPE)

Zarząd ZMP w Lublinie

Potrzebne uregulowania

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Lublinie 21 września br. uzgodniono, że kwestie dotyczące uciążliwych dla otoczenia instalacji, takich jak elektrownie wiatrowe czy biogazownie, wymagają pilnego uregulowania.

Członkowie Zarządu nie poparli projektu zmiany ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (PiS), który ma na celu ochronę obywateli przed szkodliwym wpływem niekontrolowanego rozpowszechniania instalacji wytwarzającej energię wiatrową. Proponowane zmiany idą ich zdaniem za daleko, chociaż problem niewątpliwie jest i wymaga pilnego rozwiązania, np. wprowadzenia do Prawa budowlanego aktem wykonawczym norm dotyczących m.in. stref ochronnych czy zakresu oddziaływania. Dotyczy to także takich uciążliwych dla otoczenia instalacji, jak biogazownie.

Przedstawiciele miast pozytywnie zaopiniowali projekt zmiany ustawy – Kodeks cywilny i ustawy o gospodarce nieruchomościami (PO), który porządkuje przepisy dotyczące własności urządzeń przesyłowych i związanych z nimi praw do gruntu. Zaakceptowano zapisy projektu zmiany ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, dotyczące tworzenia cmentarzy komunalnych, przy czym dodano do nich również rozbudowę istniejących nekropolii.

Pozytywnie ustosunkowano się do projektów zmian: ustawy o uregulowaniu wspólnot gruntowych (SP), ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (PSL), ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy – Kodeks wykroczeń (karty parkowania dla niepełnosprawnych), ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym (SP), a także zmian w rozporządzeniu Ministra Środowiska zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (podwyższenie dopuszczalnych norm).

Negatywną opinię uzyskał projekt zmiany ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego (RP). Z kolei projekt ustawy o ogrodach działkowych (SP) wywołał wśród członków Zarządu ZMP dyskusję. Zwracano uwagę, że po wydaniu przez TK orzeczenia wymaga on pilnego uregulowania. Ustalono, że po zebraniu wszystkich dotychczasowych postulatów samorządów w tej sprawie Zarząd przyjmie stanowisko. Będzie ono dotyczyło nie tylko tego konkretnego projektu ustawy, lecz całego zagadnienia.

Na wniosek prezydenta Ostrowca Świętokrzyskiego Zarząd ZMP postanowił, że podejmie kroki na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego dotyczące możliwości udostępniania danych osobowych samorządom w związku z tzw. czipowaniem zwierząt. Obowiązek znakowania psów jest nierozerwalnie związany z koniecznością ujawniania danych ich właścicieli, co obecnie narusza konstytucję.

JOANNA PRONIEWICZ

Z Komisji Wspólnej...

Wzmocnić rolę Komisji Wspólnej

Posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z 26 września br. zakończyło 9-miesięczną kadencję Unii Metropolii Polskich jako organizacji, która współprzewodniczy obradom ze strony samorządowej. Krzysztof Żuk, prezydent Lublina, na koniec obrad przekazał funkcję współprzewodniczącego Mariuszowi Poznańskiemu, szefowi Związku Gmin Wiejskich RP i wójtowi Czerwonaka.

Nowy współprzewodniczący zapowiada, że postara się wykorzystać swój czas na wzmocnienie roli Komisji Wspólnej i poprawienie jej funkcjonowania. – *Czy się uda, nie wiem, ale spróbuję o to powalczyć* – powiedział **Mariusz Poznański.**

„Schetynówki" po staremu

Współprzewodniczący ze strony rządowej, minister **Michał Boni,** z kolei poinformował, że rząd postanowił na 2013 rok przywrócić finansowanie tzw. schetynówek, czyli dotacji celowych na budowę i remonty dróg gminnych i powiatowych do poziomu 50% na 50%. – *Gdyby zostawić proporcję z tego roku, czyli 70% wkładu własnego, to tak naprawdę mogłyby sobie pozwolić na jego realizację tylko bogatsze gminy, a w założeniu jest to program skierowany do tych mniej bogatych samorządów* – uzasadniał minister. Wiceminister administracji i cyfryzacji, **Magdalena Młochowska,** dodała, że w związku z planowanymi zmianami będzie nie tylko dodatkowa tura zgłaszania wniosków, lecz także JST będą mogły zmieniać już złożone wnioski.

Zespół ds. klęsk żywiołowych

Minister Boni powiedział też, że chciałby powołać rządowo-samorządowy zespół roboczy ds. rozwiązywania problemów związanych z klęskami żywiołowymi. Wydarzenia ostatnich lat pokazały bowiem, że trzeba wypracować sprawniejsze mechanizmy szybkiego działania w przypadku nagłych klęsk. Zespół po raz pierwszy zbierze się już na początku października.

Debata o pomocy społecznej

W ramach odbywających się od początku roku debat systemowych tym razem odbyła się dyskusja na temat pomocy społecznej. Ponieważ jest to temat bardzo szeroki, prezentacja przygotowana przez ministra pracy i polityki społecznej dotyczyła tylko planowanych zmian systemowych i kierunków reform systemu pomocy społecznej (pełna wersja prezentacji, zawierająca również diagnozę stanu obecnego, dostępna jest na stronie www.zmp.poznan.pl). Podstawową zmianą jest przełożenie akcentu z interwencjonizmu na profilaktykę, która jest dużo mniej kosztowna. Wiceminister **Jacek Męcina** zaznaczył, że w reformie chodzi właśnie o lepsze adresowanie pomocy społecznej i lepszą jej efektywność. – *Zmiany będą na różnych poziomach, planujemy otwarcie na partnerów, i to zarówno pozarządowych, jak i na sektor prywatny, bo on przynosi innowacyjność, a także ograniczanie kosztów funkcjonowania systemu. Jesteśmy również za pewną decentralizacją i wolnością samorządu, który realizuje tę usługę w wyborze drogi do osiągnięcia tych celów* – mówił.

Podczas ostatniego posiedzenia Komisji Wspólnej prezydent Lublina Krzysztof Żuk przekazał współprzewodniczenie Komisji reprezentującemu ZGW RP Mariuszowi Poznańskiemu.

Fot. H. Hendrysiak

Część robocza

W części roboczej Komisja zaopiniowała 29 projektów aktów prawnych, cztery skierowała do dalszych prac w zespołach. W sprawie projektu założeń ustawy o polityce miejskiej zdecydowała, że trafi on na nowo powołany Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich. Projekt zaopiniuje również Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych, jako że zaniepokojenie samorządowców budzi wykreślenie z założeń wszystkich zapisów dotyczących finansowania polityki miejskiej, a bez pieniędzy nie da się realizować żadnej polityki.

Negatywne opinie

Tym razem Komisja wydała sporo opinii negatywnych, m.in. w sprawie projektu ustawy regulującej niektóre zawody – pomimo że trafił on aż na cztery zespoły problemowe, okazało się, że wcześniej został przyjęty już przez rząd. Dlatego też jeden z zespołów na znak protestu przeciwko takiej procedurze odmówił zaopiniowania, pozostałe zaopiniowały projekt negatywnie, gdyż nie uwzględniał on większości uwag. Minister Boni obiecał, że strona rządowa wyciągnie wnioski z tej lekcji.

Negatywną opinię uzyskał też projekt nowelizacji ustawy – Prawo zamówień publicznych, który nakłada na podmioty publiczne, w tym JST, obowiązek dbałości o interesy podmiotów prywatnych – podwykonawców robót, co wikła samorządy w relacje między głównym wykonawcą a podwykonawcami prac.

Projekt ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wprowadza z kolei niekorzystną dla JST zmianę polegającą na tym, że w przypadku dużych inwestycji realizowanych przy współudziale środków unijnych będą one musiały płacić odsetki karne za opóźnienia w płatnościach, nawet gdy nie otrzymają pieniędzy od płatnika (czyli z UE). To oczywiście zrodzi duże koszty, stąd opinia negatywna.

Odpady powrócą za miesiąc

W sprawach różnych Związek Miast Polskich i miasto Kraków zgłosiły wnioski dotyczące nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ponieważ za miesiąc debata ma dotyczyć właśnie kwestii związanych z odpadami – zostaną one włączone do debaty, chociaż wiceminister środowiska **Stanisław Gawłowski** od razu na posiedzeniu zapowiedział, że jest przeciwny nowelizowaniu ustawy w tej chwili, w trakcie jej wdrażania.

HH

Samorządowy Kongres Oświaty

Żądamy lepszej oświaty

Ponad 700 samorządowców z całego kraju przyjechało do Warszawy, aby wziąć udział w Samorządowym Kongresie Oświaty. Spotkanie, które odbyło się 26 i 27 września 2012 r., było największym w tym roku wydarzeniem środowiska samorządowego.

To pierwsza od lat debata samorządowców na tak dużą skalę. Zorganizowały ją wspólnie korporacje samorządowe: Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich oraz Związek Powiatów Polskich.

– *Spotkaliśmy się tu dziś, bo żądamy lepszej oświaty* – mówił, otwierając Kongres, prezes ZGW RP **Mariusz Poznański.** – *Nie jesteśmy zadowoleni z jakości nauczania w naszych szkołach. Wysiłek finansowy nie przekłada się na efekty nauczania. O ile wcześniej mogliśmy dofinansowywać szkoły, o tyle obecnie ograniczenia budżetowe narzucone przez ministra finansów uniemożliwiają nam dokładanie do edukacji. Sytuacja staje się dramatyczna.*

Prezes ZMP z kolei podkreślił, że samorządowcom często zarzuca się, iż chcą oszczędzać na oświacie.

– *Boli mnie słowo „chcą”* – mówił **Ryszard Grobelny.** – *W każdej jednostce samorządu terytorialnego oświata jest jednym z najważniejszych celów działania i obszarem wydatkowania największych środków. Każdy samorządowiec chciałby, by nakłady na oświatę były jak największe i by dawały jak najlepsze efekty. Naszym celem jest oświata, która stanie się motorem napędowym naszych społeczności lokalnych.*

Gośćmi spotkania byli m.in. minister Michał Boni, minister Krystyna Szumilas, była minister Katarzyna Hall, minister Olgierd Dziekoński, profesor Jerzy Regulski i Sławomir Broniarz, szef ZNP.

Zdaniem profesora **Michała Kuleszy,** który był gościem Kongresu, oświata jest obecnie obok zdrowia sektorem, który służy do przenoszenia długu publicznego na samorządy.

– *Patrząc z perspektywy ostatnich 20 lat, oświata w Polsce okazała się wielkim sukcesem, ale i wielką porażką samorządu terytorialnego* – mówił prof. Kulesza. – *Jeżeli w naszych głowach pojawia się myślenie „zabierzcie sobie te szkoły”, oznacza to, że ta ważna dziedzina jest na strasznym rozdrożu.*

Michał Kulesza zauważył, że obecny system oświaty jest skonstruowany właściwie tak, jak 20 lat temu. Sukces, jakim zakończyła się reforma samorządowa, sprawił, że w dziedzinie edukacji powstał poważny deficyt regulacyjny. Dotkliwy w tej dziedzinie jest m.in. brak standardów w oświacie.

– *Może gdyby oświata stała się zadaniem zleconym, samorządy mogłyby mieć roszczenie do rządu za niewystarczające środki przekazane na jego realizację. To z pewnością spowodowałoby w rządzie przyspieszenie prac nad standardami* – mówił gość Kongresu.

Tegoroczny Samorządowy Kongres Oświaty różnił się od poprzednich tego typu spotkań, organizowanych przez poszczególne stowarzyszenia JST. Tym razem spotkali się przedstawiciele niemal wszystkich korporacji samorządowych (z wyjątkiem Związku Województw RP), aby wspólnie upomnieć się o zmiany. Środowisko samorządowe wspólnie też wypracowało projekt zmian w Karcie Nauczyciela, w ustawie o systemie oświaty oraz w ustawie o dochodach JST. Założenia do projektu tworzyli eksperci i praktycy ze Związku Miast Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Unii Metropolii Polskich, Unii Miasteczek Polskich i Związku Powiatów Polskich. Podczas Kongresu projekt nowelizacji ustaw został przekazany przewodniczącemu Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego, posłowi **Piotrowi Zgorzelskiemu.** Przewodniczący zadeklarował, że kierowana przez niego komisja z uwagą przyjrzy się projektom złożonym przez samorządy i wesprze je w pracach Sejmu. Podkreślił, że w ostatnich miesiącach jako przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego podnosił w Sejmie problem, że samorządy na skutek różnych zmian w prawie utraciły 8 miliardów złotych. Ubytek ten następował w czasie ogromnego wysiłku inwestycyjnego.

Goszcząca na Kongresie minister edukacji narodowej **Krystyna Szumilas** przypomniała, że polskie szkoły

W warszawskim Kongresie wzięło udział ponad 700 samorządowców z całej Polski.

Wśród paneli zorganizowanych pierwszego dnia Kongresu największym zainteresowaniem cieszył się ten poświęcony propozycjom zmian legislacyjnych w systemie oświaty i dochodach JST.

w ostatnich latach podjęły ogromny wysiłek, by przystosować się do potrzeb współczesnego świata. Było to możliwe jedynie przy wielkiej pomocy samorządów, w stosunku do których pani minister wyraziła wdzięczność. Zgodziła się, że Karta Nauczyciela wymaga rzetelnej dyskusji i zmian. Zobowiązała się do końca roku przedstawić projekt zmian w tej ustawie uwzględniający ostatnie dyskusje i opinie środowiska samorządowego.

Z kolei **Olgierd Dziekoński,** sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP, zachęcał uczestników Kongresu do upomnienia się o odnowienie tzw. klauzul generalnych traktujących o tym, że samorząd terytorialny może zajmować się wszystkim tym, co nie jest zastrzeżone ustawami dla innych podmiotów.

– *Prezydent przygląda się sytuacji samorządu terytorialnego, który jest obecnie ubezwłasnowolniony. Brakuje mu środków oczywiście, jak nam wszystkim, ale jednocześnie doświadczamy sytuacji, że na rzecz wycinkowego budowania bezpieczeństwa tracimy zdolność do utrzymania samorządności* – mówił. – *Dochodzi do wysychania jednego z organicznych elementów państwa, jakim jest samorząd. Musi dojść do odnowienia zdolności samorządu do samorządzenia.*

Gościem specjalnym warszawskiego Kongresu był premier **Jerzy Buzek.** Przypomniał czas, gdy kierował rządem i gdy spotykanie się w ramach władzy publicznej, a więc premiera z samorządem, było pewną regułą.

– *Wy, samorządowcy, na tym szczeblu kontaktu z obywatelami odpowiadacie za te podstawowe i najważniejsze usługi publiczne, dlatego tamte rozmowy były konkretne i wiele było między nami rozbieżności* – mówił. – *Jako premier zawsze byłem rzecznikiem przekazania jak największej ilości uprawnień i środków finansowych samorządom. Wówczas też rozmawialiśmy o problemie edukacji i widać, że problemów tych nie mamy za sobą. Wprost przeciwnie, one dziś wydają się być trudniejsze niż kiedyś.*

Profesor Buzek przypomniał, że przerwana została reforma systemu edukacji, którą przygotował i rozpoczął

Podczas Kongresu prof. Jerzy Buzek otrzymał Złotą Wstęgę Związku Miast Polskich. Fot. 4 x E. Parchimowicz

wraz ze swoim rządem. Obecny kształt systemu oświatowego nie jest wynikiem tamtych działań.

– *Edukacja jest najważniejszym elementem naszego wspólnego działania, gdy chodzi o przyszłość Polski* – mówił. – *Dzisiaj Polska jest na jednym z ostatnich miejsc w Europie, jeśli chodzi o innowacyjność gospodarki, o liczbę pomysłów, które z nauki, z wiedzy możemy przekształcić na konkretne rozwiązania. Także w dziedzinie zarządzania i przekształcania systemu finansowego. My nadrabiamy wiele niezwykłą siłą charakteru, potrafimy sobie radzić w sytuacjach trudnych, jesteśmy wygłodniali sukcesu, ale to nam nie wystarczy. Musimy przełamać impas. Jest to zadanie, które w gruncie rzeczy trzeba rozpocząć od szkolnictwa podstawowego i średniego.*

Zdaniem gościa Kongresu, aby przełamać tę niemoc, która istnieje w polskim systemie, muszą istnieć jasno zdefiniowane standardy nauczania w szkole podstawowej i średniej. Pamiętając o tym, że standardy są niezbędne i że powinno je określić MEN, samorządy mogą oczekiwać od rządu określenia takich warunków działania szkoły średniej, aby mogło to doprowadzić do całkowitego przełamania dzisiejszego impasu polskiej oświaty i polskiej edukacji.

– *Nie jest to proste, tego nie może zrobić samo ministerstwo. Jest to wielka praca i wielkie wyzwanie* – mówił. – *Do standardów konieczne będzie dopasowanie nakładów na edukację i tego, co samorządy powinny otrzymać, aby te standardy spełnić. Trzeba pamiętać o realizowaniu tych standardów za konkretne środki finansowe. Za przyszłość, a także za teraźniejszość zawsze odpowiadają wspólnie ci, którzy kierują krajem, i ci, którzy kierują jednostkami samorządowymi. Wasz głos jest ważny, bo wy tę odpowiedzialność czujecie bezpośrednio, w codziennym waszym kontakcie z ludźmi, którzy chcą mieć jak najlepiej wykształcone dzieci.*

Profesor Jerzy Buzek podczas Samorządowego Kongresu Oświaty odebrał z rąk prezesa ZMP Złotą Wstęgę Związku Miast Polskich – honorową nagrodę za wybitne zasługi dla samorządu terytorialnego. Dotychczas podobne wyróżnienie Związek przyznał profesorowi Michałowi Kuleszy i Janowi Olbrychtowi.

Pierwszego dnia Kongresu odbyły się debaty panelowe. Dyskutowano m.in. o jakości oświaty w kontekście Karty Nauczyciela oraz o zmianach w ustawie o systemie oświaty, o nowoczesnym szkolnictwie zawodowym, o roli nowoczesnych technologii w podnoszeniu jakości nauczania oraz o aktywnym porozumieniu: obywatel – samorząd.

Podczas debaty panelowej pod hasłem „Kto rządzi polską oświatą" spotkali się przedstawiciele resortu edukacji z poprzednich rządów: była minister edukacji Katarzyna Hall oraz profesor Sylwia Sysko-Romańczuk i obecny poseł Lech Sprawka. Paneliści zastanawiali się, w jaki sposób w obecnych warunkach samorządy mogą przyczynić się do poprawy jakości oświaty.

EWA PARCHIMOWICZ

Do tematyki Samorządowego Kongresu Oświaty wrócimy w kolejnym numerze „Samorządu Miejskiego".

Podsumowanie akcji „Stawka większa niż 8 mld”

Otwarci na dialog

211 789 podpisów złożonych przez obywateli pod projektem ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (zwiększenie udziału w PIT, przywrócenie zasady rekompensaty zmian ustawowych, wprowadzenie subwencji ekologicznej) zanieśli samorządowcy do Sejmu w symbolicznym przemarszu z placu Trzech Krzyży na ulicę Wiejską, który odbył się 27 września 2012 r. po zakończeniu obrad Samorządowego Kongresu Oświaty w Warszawie.

W ten sposób zakończył się pierwszy etap ogólnopolskiej kampanii „Stawka większa niż 8 mld” zainicjowanej przez organizacje samorządowe w Polsce – ZMP, ZGW RP, UMP i ZPP. – *To dopiero początek działań związanych z przywróceniem równowagi finansowej JST i zapewnieniem dalszego rozwoju gmin* – mówił prezes ZMP **Ryszard Grobelny,** przypominając cele akcji i podsumowując kampanię w trakcie Samorządowego Kongresu Oświaty. Prezydent Poznania podziękował wszystkim zaangażowanym w akcję, którzy sami i przy pomocy wolontariuszy zbierali podpisy i edukowali mieszkańców. Kolejnym krokiem ma być cykl konferencji organizowanych w miastach, podczas których prowadzona będzie dyskusja z parlamentarzystami, liderami opinii i mediami na temat sytuacji finansowej miasta i konsekwencji, jakie ponosi dany samorząd z powodu wielu nieprzemyślanych decyzji ustawodawczych wprowadzanych przez Sejm na przestrzeni ostatnich lat.

– Zaangażowanie w akcję pokazało, że wszyscy mieszkańcy chcą, aby polskie gminy, miasta i powiaty inwestowały, aby budować drogi lokalne, rozwijać infrastrukturę, aby ludziom lepiej się żyło. Ludzie dostrzegają wysiłek inwestycyjny gmin w ostatnich latach. Mówią: Inwestujcie jeszcze, my chcemy więcej, bo chcemy żyć lepiej. Żeby to było możliwe, te pieniądze, które były w samorządzie, powinny ponownie w nim być. Samorząd wytrzymał pięć lat bez wystarczającego systemu finansowania, dłużej nie wytrzyma. Nie będzie inwestował i nie będzie zaspokajał potrzeb zwykłych mieszkańców – mówił do samorządowców biorących udział w przemarszu prezes ZMP. *Fot. E. Parchimowicz*

Dzięki aplikacji sumującej, do której większość koordynatorów akcji wpisywała liczbę zbieranych podpisów, można było na bieżąco oglądać zaangażowanie miast i gmin w akcję i śledzić jej dynamikę. **Paweł Tomczak,** zastępca pełnomocnika Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, podał, że niekwestionowanym liderem w zbieraniu podpisów okazał się Rybnik (ponad 8 tys. podpisów), chociaż najwięcej głosów poparcia zdobyły w sumie gminy wiejskie. Mniejsze ośrodki miały też najwyższy procentowy udział mieszkańców (często ponad 30%). Najaktywniejsze okazały się JST z województw: śląskiego, wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego (45% wszystkich gmin).

Na włączenie się do akcji wielu lokalnych i ogólnopolskich organizacji pozarządowych, a także regionalnych stowarzyszeń samorządowych, zwracał uwagę **Andrzej Porawski,** pełnomocnik KIU. Ponad 40 samorządów podjęło specjalne uchwały RM popierające inicjatywę. Wiele miast prowadziło swoje ciekawe kampanie, np. Gorzów Wielkopolski pod hasłem „Kochamy Gorzów. Walczymy o pieniądze dla samorządów”. Ukazało się ponad tysiąc publikacji medialnych. Andrzej Porawski podkreślił, że akcja spotkała się z dużą przychylnością mediów, chociaż dziennikarze nie do końca wierzą w jej ostateczny sukces. – *Rozmowa na temat projektu ustawy nie będzie łatwa* – stwierdził dyrektor Biura ZMP. Jednak samorządy są otwarte na dialog i nie będą upierać się przy tym jedynym rozwiązaniu. Oczekują jednak poważnej rozmowy z MF na temat wzmocnienia swoich finansów i konkretnych propozycji. Są już pierwsze pozytywne reakcje ze strony rządzących – spotkanie z ministrem **Michałem Bonim,** debata w Sejmie na temat finansów zainicjowana przez przewodniczącego Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego **Piotra Zgorzelskiego** czy zaproszenie na posiedzenie podkomisji sejmowej zajmującej się finansami samorządu.

Pod Sejmem prezes ZMP Ryszard Grobelny wyraził nadzieję, że parlament poważnie pochyli się nad tym projektem. I będzie to poważna debata. – *Debata, o którą zabiegamy od ponad pięciu lat. Ta ustawa jest dobrą wiadomością dla zwykłego obywatela w naszym kraju* – powiedział do kilkuset uczestników manifestacji prezydent Poznania.

JOANNA PRONIEWICZ

Konkurs Samorządowy Lider Zarządzania 2012

Finaliści wybrani

Znamy 25 finalistów szóstej już edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania", który w tym roku dotyczy innowacji w usługach technicznych, takich jak gospodarka komunalna, komunalna gospodarka mieszkaniowa, transport i gospodarka energetyczna.

Celem konkursu jest poprawa jakości usług technicznych, świadczonych przez administrację samorządową. Organizatorzy chcą go osiągnąć poprzez wyłonienie JST, które samodzielnie, albo we współpracy z innymi, wdrożyły w ostatnich latach, we wskazanych dziedzinach, innowacyjne rozwiązania zarządcze, a także poprzez upowszechnienie nagrodzonych i wyróżnionych rozwiązań wśród innych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Do tegorocznej edycji nadesłano 49 wniosków: 39 z miast (w tym z dużych miast 25, a z małych i średnich – 14), pięć z powiatów i pięć z gmin wiejskich. Do finału zakwalifikowano rozwiązania zarządcze dotyczące czterech obszarów: gospodarki komunalnej (osiem wniosków), komunalnej gospodarki mieszkaniowej (siedem wniosków), lokalnej gospodarki energetycznej (siedem wniosków) oraz transportu (trzy wnioski). Ocen dokonano w czterech grupach jednostek o zbliżonej wielkości i charakterze: powiatach, miastach na prawach powiatu i miastach powyżej 50 tys. mieszkańców, miastach małych i średnich (do 50 tys. mieszkańców) oraz gminach wiejskich.

Szósta edycja konkursu jest realizowana przez ZMP w partnerstwie z ZPP i ZGW RP oraz MAC.

Konferencja podsumowująca, podczas której spośród finalistów zostaną wyłonieni laureaci konkursu, odbędzie się w Warszawie w listopadzie.

(JP)

Finaliści „Samorządowy Lider Zarządzania 2012 – Usługi Techniczne"

Miasta na prawach powiatu

Gospodarka Komunalna

Dąbrowa Górnicza: Rozwój selektywnej zbiórki odpadów

Katowice: Elektroniczna rejestracja zgłoszeń dla mieszkańców o zaistniałych zdarzeniach przestrzennych z terenu Katowic w powiązaniu i z wykorzystaniem wybranych danych ewidencyjnych

Jaworzno: Zmiany w systemie wynagrodzeń w oparciu o wartościowanie stanowisk pracy

Komunalna Gospodarka Mieszkaniowa

Ełk: Przebudowa i adaptacja budynku pokoszarowego przy ul. Dąbrowskiego i Kościuszki w Ełku na budynek mieszkalny wielorodzinny

Kraków: Zintegrowany System Zarządzania Nieruchomościami „Granit"

Poznań: Zbuduj-Zamień-Zaoszczędź (zmniejszenie wartości odszkodowań wypłacanych przez miasto właścicielom prywatnych kamienic poprzez program budowy i zamiany mieszkań komunalnych)

Słupsk: 3 kroki do oddłużenia – program spłaty zadłużenia mieszkańców Słupska

Wrocław: Program 100 kamienic

Transport

Poznań: Ecodriving bezpiecznego Poznania – szkolenia dla mieszkańców Poznania

Warszawa: Koordynacja inwestycji i remontów w pasie drogowym na terenie m.st. Warszawy przy wykorzystaniu internetowej platformy informacyjnej wraz z serwisem dla mieszkańców z informacjami o inwestycjach i remontach ulic

Lokalna Gospodarka Energetyczna

Bielsko-Biała: Kampania edukacyjno-promocyjna „Bielsko-Biała chroni klimat"

Bielsko-Biała: Kompleksowy program ochrony powietrza atmosferycznego w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery miasta Bielska-Białej z budynków mieszkalnych

Częstochowa: Program zarządzania energią i środowiskiem w obiektach użyteczności publicznej miasta Częstochowy

Poznań: Trzymaj ciepło 2010/2011 – program bezpłatnych badań termowizyjnych budynków na terenie wybranych osiedli domów jednorodzinnych jako element kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz oszczędzania energii cieplnej w gospodarstwach domowych, kierowanej do mieszkańców miasta

Warszawa: Monitoring zużycia energii i kosztów w jednostkach oświatowych m.st. Warszawy

Miasta małe i średnie

Gospodarka Komunalna

Płońsk: Budowa kompleksowej instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych

Wolsztyn: Gospodarka odpadami w gminie Wolsztyn

Komunalna Gospodarka Mieszkaniowa

Murowana Goślina: Realizacja umowy na wieloletnie zarządzanie i realizację inwestycji budowlanych w komunalnym zasobie lokalowym

Wodzisław Śląski: Termomodernizacja budynków wielorodzinnych z wykorzystaniem premii termomodernizacyjnej

Lokalna Gospodarka Energetyczna

Radlin: Program ograniczenia niskiej emisji dla gminy Radlin

Gminy wiejskie

Gospodarka Komunalna

Baranów: Wprowadzenie na terenie gminy Baranów nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Długosiodło: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej na terenie gminy Długosiodło

Transport

Majdan Królewski: Przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy Majdan Królewski

Powiaty

Gospodarka Komunalna

Przasnysz: Zarządzanie infrastrukturą techniczną w Przasnyskiej Strefie Gospodarczej – stworzenie, kompleksowe uzbrojenie terenu (ze szczególnym uwzględnieniem sieci wodno-kanalizacyjnej) i udostępnienie inwestorom

Lokalna Gospodarka Energetyczna

Bochnia: Poprawa jakości powietrza i zwiększenie wykorzystania OZE poprzez modernizację źródła ciepła oraz montaż kolektorów słonecznych dla SP ZOZ Szpitala Powiatowego w Bochni

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Konferencja informacyjna dla partnerstw

Mapa drogowa dla projektu

Do tej pory do projektu zgłosiło się 49 partnerstw JST. 17 września br. w Warszawie odbyła się kolejna konferencja informacyjna dotycząca projektu predefiniowanego „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego" dla potencjalnych oraz zgłoszonych już partnerstw.

Jest to doradczy projekt mający przygotować lokalne partnerstwa do składania wniosków o dotacje w ramach Programu Regionalnego „Rozwój miast poprzez wzmocnienie jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego" współfinansowanego ze środków MF EOG 2009–2014. Projekt jest prowadzony przez Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich oraz Związkiem Gmin Wiejskich RP przy udziale Ministerstwa Rozwoju Regionalnego jako operatora programu regionalnego i ma na celu kompleksowe wsparcie polskich samorządów w przygotowaniu do zarządzania obszarami funkcjonalnymi.

Podczas konferencji organizatorzy poinformowali o stanie naboru do projektu predefiniowanego. Do tej pory do projektu zgłosiło się 49 partnerstw JST. W każdym z nich odbyło się już pierwsze spotkanie z ekspertami, które pozwoliło określić kierunki przyszłego działania. Zarówno formy, w jakich funkcjonują partnerstwa (związki komunalne, stowarzyszenia, porozumienia), jak i tematyka oraz stopień wypracowania danego przedsięwzięcia, które dane partnerstwo chce zrealizować, są bardzo różnorodne. **Andrzej Porawski,** dyrektor Biura ZMP, podkreślał, że owa różnorodność zagadnień utwierdza w przekonaniu, że nie można oceniać przyszłych przedsięwzięć, gdyż są one nieporównywalne (od uregulowania stosunków wodnych po kolej metropolitalną).

W trakcie spotkania uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z formularzem wniosku aplikacyjnego do Programu Regionalnego wraz z częścią poświęconą budżetowi oraz kluczowym załącznikiem do niego, jakim jest analiza wykonalności. **Tomasz Potkański,** kierownik projektu, przypomniał, że celem projektu doradczego ZMP (tzw. predefiniowanego) jest – w pierwszej fazie jego wdrażania – pomoc partnerstwom ubiegającym się o granty w komponencie konkursowym Programu Regionalnego MRR w przygotowaniu dobrych wniosków aplikacyjnych. Omówił także kryteria merytorycznej oceny wniosków składanych przez partnerstwa do konkursu grantowego MRR (zostanie on ogłoszony 1 grudnia br., a przyjmowanie wniosków zakończy się 31 stycznia 2013 r.), takie jak potencjał instytucjonalny partnerstwa, zgodność tematyki z priorytetami (w tym poziom zintegrowania działań) oraz obecność podmiotów niezbędnych do realizacji proponowanego projektu (nacisk na innowacyjność). Analiza wykonalności może być swego rodzaju mapą drogową dla całego projektu. Istotny przy ocenie wniosków będzie również kontekst zewnętrzny, czyli zgodność z 8 priorytetami MRR i 11 priorytetami polityki spójności UE na lata 2014–2020.

W trakcie spotkania uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z formularzem wniosku aplikacyjnego do Programu Regionalnego wraz z częścią poświęconą budżetowi oraz kluczowym załącznikiem do niego, jakim jest analiza wykonalności. *Fot. J. Proniewicz*

Tomasz Potkański omówił też dokument FAQ, który zawiera odpowiedzi na najczęściej zadawane na spotkaniach partnerstw z ekspertami pytania dotyczące zasad udziału w Programie Regionalnym (*dostępny na stronie www.zmp.poznan.pl – zakładka Projekt norweski 2*). Znajdują się tam odpowiedzi na temat kształtu umowy partnerskiej, udziału partnerów spoza JST (nieobligatoryjny, ale będzie premiowany dodatkowo), zasad finansowania realizacji projektów (wkład własny – 15%) i zakresu merytorycznego projektu partnerstwa. Produktem może być każdy rodzaj dokumentacji projektowo-technicznej oraz wszelkiego rodzaju dokumenty o charakterze analiz, studiów wykonalności oraz strategii całościowych lub sektorowych, które będą częścią zatwierdzonego projektu. Przedstawiciele partnerstw obecni na konferencji pytali ponadto m.in. o kwalifikowalność wydatków, możliwość włączenia do partnerstwa ośrodków naukowych, korzystania z PZP czy klauzul społecznych.

Marcin Bogusz, reprezentujący operatora programu MRR, przedstawił prezentację na temat korzystania z Funduszu Współpracy Bilateralnej, który umożliwi refundowanie wydatków poniesionych na poszukiwanie partnera z kraju darczyńców do projektu partnerstwa. Na ten cel przeznaczono 168 432 euro, przy czym jedna refundacja (obejmująca koszty podróży, konferencji, diety) to 6 tys. euro. Do współpracy z Norwegami zachęcał też Tomasz Potkański: – *Norwegowie mają we krwi współpracę i wymianę doświadczeń. Średniej wielkości JST w Norwegii prowadzi 14 form współpracy, co wykracza daleko poza nasze rozumienie*. Dodatkowo współpracę z polskimi gminami ułatwia podobna struktura i kompetencje JST. Różni nas jedynie jedno „0" w budżetach. Chociaż Norwegowie nie są łatwym partnerem i nawiązywanie współpracy odbywa się zwykle wieloetapowo, to warto skorzystać z takiej szansy, gdyż w innych komponentach mechanizmu norweskiego są programy, w których taki partner jest potrzebny.

(JP)

ICELAND LIECHTENSTEIN NORWAY eea grants

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego

Wsparcie udzielone przez Norwegię, Liechtenstein i Islandię

Nowy projekt ZMP

Samorządy w polityce zagranicznej

Od połowy września do połowy grudnia br. realizowany jest projekt „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP". Związek Miast Polskich otrzymał dofinansowanie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach wsparcia obywatelskiego i samorządowego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2012.

Głównym celem projektu jest rozwój debaty publicznej na temat polskiej polityki zagranicznej, ze szczególnym uwzględnieniem jej samorządowego wymiaru. Będzie on obejmował trzy komponenty.

Projekt rozpocznie się od badania ankietowego, które ma m.in. odpowiedzieć na pytanie, na ile założenia polskiej polityki zagranicznej przyjęte na szczeblu rządowym znajdują odzwierciedlenie w pracy samorządów. Chcemy także pytać o bariery oraz potrzebne samorządom wsparcie oraz poznać opinię przedstawicieli polskich samorządów o tym, z jakimi krajami i w obszarze jakiej tematyki chcą współpracować.

Na przełomie listopada i grudnia br. odbędzie się ogólnopolska konferencja „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP". Będzie to okazja do przedstawienia założeń polskiej polityki zagranicznej – jej kontekstu lokalnego i regionalnego oraz prezentacji wyników badania przeprowadzonego przez Instytut Spraw Publicznych. Wśród tematów znajdą się również uwarunkowania prawne współpracy zagranicznej polskich samorządów, a także możliwości i znaczenie wsparcia finansowego dla rozwijania współpracy zagranicznej. Chcemy też pokazać zaangażowanie polskich samorządów w prace organizacji międzynarodowych. Do udziału w konferencji zaproszeni zostaną przedstawiciele wszystkich szczebli samorządów, eksperci Instytutu Spraw Publicznych, przedstawiciele MSZ, eurodeputowani. Konferencja zakończy się przyjęciem deklaracji, która wraz z opracowanymi wynikami badania zostanie przekazana do organów odpowiedzialnych za kreowanie polskiej polityki zagranicznej (szczebel rządowy, parlament).

Realizacji projektu towarzyszyć będzie utworzenie strony internetowej upowszechniającej projekt i jego rezultaty (**www.polityka-zagraniczna-samorzad.info**). W przyszłości Związek Miast Polskich planuje przekształcenie tej witryny w narzędzie informacyjne, platformę wymiany doświadczeń czy poszukiwania partnerów do realizacji projektów. Strona współtworzona będzie przez ZMP i ISP, w promocji strony uczestniczyć będą także Związek Powiatów Polskich oraz Związek Gmin Wiejskich RP.

Związek Miast Polskich od wielu lat aktywnie wspiera miasta w prowadzeniu współpracy międzynarodowej. Prowadzone dotychczas działania (ankiety o współpracy bliźniaczej, liczne konferencje i seminaria, w tym międzynarodowe) pozwalają poznać oczekiwania polskich samorządów, w tym dużą potrzebę informacji o priorytetach współpracy i wsparciu, także finansowym, polityki zagranicznej. Z danych zebranych dotychczas przez ZMP (2009) wynika, że polskie samorządy mają prawie cztery tysiące kontaktów partnerskich.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Poprzez realizację projektu na zlecenie MSZ Związek chce pokazać polską politykę zagraniczną widzianą z poziomu miast, gmin i powiatów. Pomysłodawcy mają nadzieję, że będzie on początkiem szerszej współpracy między szczeblami rządowym i samorządowym, tak by rodziły się nowe możliwości aktywnego udziału mieszkańców i władz samorządowych w kontaktach międzynarodowych.

Projekt realizowany będzie we współpracy z Instytutem Spraw Publicznych. W upowszechnianiu jego wyników i częściowo w realizacji ZMP wesprą Związek Powiatów Polskich i Związek Gmin Wiejskich RP.

Bieżące informacje o projekcie publikowane będą na stronie ZMP **www.zmp.poznan.pl** oraz stronie projektu **www.polityka-zagraniczna-samorzad.info.**

Zachęcamy Państwa do aktywnego włączenia się w realizację projektu!

KATARZYNA PACZYŃSKA,
ALICJA STACHOWIAK

Warmia Mazury Senior Games 2012

Zmagania sportowców-seniorów

Od 10 do 16 września 2012 r. w Olsztynie, Iławie, Lidzbarku Warmińskim, Ornecie i Naterkach sportowcy 40+ rywalizowali w 11 konkurencjach.

Wystartowało niemal 1,5 tys. uczestników z 14 krajów, a łącznie zdobyli ponad 1,7 tys. medali. Na Warmię i Mazury przyjechali m.in. reprezentanci Rosji, Estonii, Ukrainy, Litwy, Niemiec, Holandii, USA, Hiszpanii, Polski. Przez siedem dni rywalizowali w 11 konkurencjach – żeglarstwo, piłka nożna, brydż sportowy, pływanie, siatkówka plażowa, tenis, siatkówka halowa, lekka atletyka, tenis stołowy, badminton oraz golf. Dla chętnych organizatorzy przygotowali zmagania w trzech konkurencjach rekreacyjnych – maratonie rowerowym, strzelaniu do rzutków i strzelectwie sportowym. Startować mogli zarówno sportowcy amatorzy, jak i profesjonaliści. Jedynym warunkiem było ukończenie 45 lat w dyscyplinach indywidualnych i 40 lat w zespołowych.

Na listach startowych nie brakowało zawodników, którzy w przeszłości zdobywali dla Polski olimpijskie medale. Jednym z uczestników był Jacek Wszoła, medalista igrzysk w Montrealu i Moskwie w skoku wzwyż.

Jednym z uczestników mazurskiej imprezy był Jacek Wszoła.
Fot. Archiwum Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego

Organizatorzy planują kolejną edycję imprezy.

(STA)

750-lecie lokacji Czeladzi

Brama Śląska

Położona na Górnym Śląsku, nad rzeką Brynicą i licząca 32 tysiące mieszkańców Czeladź jest jednym z mniejszych miast konurbacji górnośląskiej, jednocześnie jest też najstarszym miastem Zagłębia Dąbrowskiego i jednym z najstarszych w Polsce.

Niekwestionowanym atutem Czeladzi jest położenie – obok Katowic, na obrzeżu aglomeracji, na przecięciu ważnych arterii komunikacyjnych: drogi krajowej Kraków–Wrocław oraz drogi krajowej Cieszyn–Warszawa (Gdańsk – S-1), prowadzącej m.in. do Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, znajdującego się około 20 km od Czeladzi. Przy skrzyżowaniu tych dróg, położonym we wschodniej części miasta, od kilkunastu lat rozwija się Wschodnia Strefa Ekonomiczna (WSE), której tereny niemal w całości w planach miejscowych są przeznaczone pod handel i usługi oraz nieuciążliwą produkcję i przemysł. W ramach projektu **Gospodarcza Brama Śląska** powstały nowe tereny pod inwestycje, także dzięki współfinansowaniu ze środków unijnych. W rejonie WSE w Czeladzi swoje inwestycje i działania prowadzą już m.in.: Metro Group Asset Management, Saint Gobain, Menard Doswell – Alliance Silesia z licznymi kooperantami, General Logistics Systems, Panattoni Europe, Mann-Star Trucks oraz wiele innych. W ciągu ostatnich dwóch lat w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Czeladź pozyskała w sumie niemal 36,5 mln zł, przy wkładzie własnym prawie 9 mln zł (ogółem na kwotę 45,3 mln zł).

Obecne władze samorządowe chcą w centrum działań i inicjatyw widzieć ludzi i ich sprawy codzienne, stąd inicjatywy mające uczynić Czeladź miastem przyjaznym mieszkańcom. Dla najemców mieszkań gminnych powstał np. program wychodzenia z długów czynszowych, ich mieszkańcy mogą też starać się o obniżki czynszu ze względu na wysokość dochodów. Czeladź bierze także udział w pilotażowym projekcie „Decydujmy razem", polegającym na wspieraniu świadomego i aktywnego uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych.

Liczne projekty realizowane w mieście, a kierowane do różnych grup społecznych – rodzin, dzieci, młodzieży, osób dorosłych, osób niepełnosprawnych, seniorów – możliwe są

Przez zieloną granicę

W Czeladzi wielokrotnie przebywał Józef Piłsudski – przez punkt przerzutu przez granicę rosyjsko-pruską przeprowadzał go Paweł Dehnel, sztygar kopalni „Saturn". Po odzyskaniu niepodległości, w sierpniu 1922 r., Piłsudski odwiedził Pawła Dehnela i wówczas miało miejsce symboliczne przeprowadzenie Naczelnika przez granicę na dawnej komorze granicznej.

Najważniejsze potrzeby mieszkańców

O lepszą jakość życia

Z Teresą Kosmalą, burmistrzem Czeladzi, rozmawia Hanna Hendrysiak

■ Jubileusz 750. rocznicy nadania praw miejskich jest wyjątkową okazją – czy hucznie świętujecie tę rocznicę?

– 750 lat historii zobowiązuje, zatem rok 2012 ogłosiliśmy Rokiem 750-lecia lokacji Miasta Czeladź – wszystkie najważniejsze wydarzenia w naszym mieście w tym roku nawiązywały do jubileuszu. Kulminacja obchodów przypadła na wrzesień – rozpoczęliśmy uroczystą sesją rady miejskiej 7 września, podczas której jedno z rond w mieście otrzymało nazwę „750-lecia lokacji Czeladzi". Miałam także przyjemność wręczyć Nagrody Burmistrza Miasta Czeladź „Pierścienie Saturna" tegorocznym laureatom. W sobotę, 8 września, razem z mieszkańcami świętowaliśmy na Rynku Starego Miasta – była inscenizacja historyczna o nadaniu Czeladzi praw miejskich, pokaz walk rycerskich, turniej zabaw plebejskich, rodzajowe scenki z czasów średniowiecza, kuchnia dawna, stanowiska rzemieślnicze. Wieczór jubileuszowy zakończyliśmy widowiskiem multimedialnym przygotowanym przez Józefa Skrzeka. Z okazji jubileuszu wydaliśmy przygotowywaną już od 2009 roku dwutomową monografię historyczną miasta, pt. „Historia Czeladzi" pod redakcją prof. Jana Drabiny. Świętowaliśmy razem z licznymi gośćmi, także z miast partnerskich, m.in. francuskiego Auby, które kiedyś było miasteczkiem górniczym, a dziś – tak jak w Czeladzi – nie ma tam już kopalni.

■ No właśnie, Czeladź nie jest typowym miastem kojarzącym się z kopalniami...

– Rzeczywiście, od początku XIX wieku przez niemal dwa stulecia to węgiel decydował o rozwoju miasta, a dzieje miasta ściśle splatały się z dziejami kopalń. I choć węgla w Czeladzi już nie ma, to po kopalniach pozostały liczne, często zabytkowe budynki. Wpisany do rejestru zabytków jest cały układ urbanistyczny i zabudowa osiedla robotniczego w dzielnicy Piaski, budowanego na przełomie XIX i XX w. m.in. przez francuską rodzinę Vianney'ów (tę, z której pochodził św. Jan Maria Vianney) dla pracowników kopalni nieistniejącej już „Czeladzi". Natomiast po kopalni „Saturn" pozostały ponadstulet-

Czeladź z lotu ptaka. *Fot. Archiwum UM*

Niezwykli czeladzianie

Z Czeladzi pochodzi **Henryk Kuźniak,** profesor muzykologii, wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, twórca muzyki filmowej do ponad 60 filmów fabularnych, w tym do „Vabank", „Seksmisji", „Chopin. Pragnienie miłości" czy „Na kłopoty Bednarski".

Tu urodził się i mieszka **Wawrzyniec Latus,** który od 18. roku życia uprawia sport wyczynowy – powerlifting, czyli wyciskanie sztangi leżąc. Znajduje się w światowej czołówce w swojej kategorii wagowej do 75 kg – zajmuje VI miejsce w klasyfikacji międzynarodowej, jest ośmiokrotnym medalistą Mistrzostw Polski Osób Niepełnosprawnych, zdobywcą tytułu wicemistrza podczas międzynarodowych zawodów FAZZA w Dubaju w 2012 roku, reprezentantem Polski na Paraolimpiadzie w Londynie w 2012 roku, gdzie zdobył VI miejsce.

także dzięki pozyskiwanym środkom zewnętrznym.

Początki Czeladzi sięgają średniowiecza – pierwsza wzmianka o osadzie nad Brynicą i potokiem Osseta pochodzi z roku 1228. W dokumencie tym określono granice osady oraz najważniejsze obiekty o charakterze gospodarczym: stawy, most na Brynicy oraz karczmę. Historycy przyjmują, że już około roku 1260 w Czeladzi istniał kościół i parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika. Najprawdopodobniej około roku 1262 książę opolski Władysław lokował miasto na prawie magdeburskim. Do dziś zachował się układ urbanistyczny z XIII w. – na planie zbliżonym do owalu jest centralnie położony rynek o kształcie czworoboku z ciągami komunikacyjnymi wybiegającymi z naroży. W następnych stuleciach dzieje miasta toczyły się burzliwie, głównie ze względu na graniczne położenie Czeladzi. W połowie XIX wieku miasto zaczęło przybierać przemysłowy charakter, dzięki odkryciu i eksploatacji złóż węgla kamiennego. Uruchomiono dwie kopalnie – „Czeladź" oraz „Saturn", górnictwo było motorem napędowym miasta aż do lat 80. XX wieku. Na fali przemian po roku 1989 przemysł w mieście zaczął upadać, a na przełomie lat 1996 i 1997 zakończono w Czeladzi eksploatację złóż węgla. Kolejne lata przyniosły miastu rozwój sfery handlu i usług, tu powstało w 1997 roku pierwsze w Polsce centrum handlowe M1.

(HH)

nie, unikatowe budynki poprzemysłowe wraz z urządzeniami. Dla nas to nie tylko symbole górniczej tradycji miasta, chcemy, aby kopalnia „Saturn" ponownie stała się centrum życia społecznego i kulturalnego. W tym roku przystępujemy do rewitalizacji pokopalnianych budynków – w dawnej elektrowni kopalni „Saturn", wpisanej na Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, powstanie Galeria Sztuki Współczesnej „Elektrownia". Ten projekt o wartości 12 mln zł planujemy zrealizować do końca 2013 roku, równolegle będą trwały prace nad zagospodarowaniem terenu i budową bazy okołoturystycznej zabytkowej kopalni „Saturn" (wartość projektu 3,4 mln zł).

■ **Jaką ma Pani wizję rozwoju miasta?**

– Moim zdaniem siłą i motorem rozwoju jest przede wszystkim wiedza i kreatywność ludzi. Nasze miasto powinno się stać atrakcyjnym i przyjaznym miejscem dla ludzi, dlatego najważniejsze jest podnoszenie jakości życia mieszkańców i jakości ich kształcenia. Przez jakość rozumiem nie tylko środki finansowe, dostęp do oświaty, usług, sportu i kultury, lecz przede wszystkim możliwość życia w miejscu otwartym, przyjaznym dla wszystkich ludzi, zróżnicowanym, bogatym w atrakcje i piękny. Po likwidacji kopalni miasto postawiło na budowę infrastruktury pod rozwój gospodarczy, przygotowano tereny pod inwestycje, powstała Wschodnia Strefa Ekonomiczna. Poszukujemy kolejnych inwestorów, mamy dalsze plany rozwoju terenów inwestycyjnych w postaci Gospodarczej Bramy Śląska. Obecnie pracujemy nad zrównoważeniem rozwoju także w sferze społecznej, bo rozwój miasta powinien koncentrować się na ludziach. Na tym założeniu opiera się kolejny projekt, który będzie realizowany w najbliższym czasie – „Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Czeladzi – budowa sieci PIAP", na kwotę 2,4 mln zł.

■ **Co jest dla Pani priorytetem na najbliższy czas?**

– Dla mnie priorytetem są potrzeby mieszkańców, zwłaszcza w sferze oświaty oraz kwestie społeczne, które wiążą się bezpośrednio z jakością życia w mieście. Zaniechania w tej dziedzinie były najbardziej widoczne, jeszcze gdy kandydowałam w wyborach samorządowych w 2010 roku na stanowisko burmistrza. Jednym z kierunków działań podejmowanych obecnie w tej sferze jest poprawa warunków mieszkaniowych oraz otoczenia wokół budynków komunalnych i wspólnot mieszkaniowych, przy równoczesnym wdrażaniu programów wspierających najuboższych mieszkańców – np. jesteśmy prekursorem programu wychodzenia z długów czynszowych poprzez tzw. świadczenia rzeczowe. Podejmujemy też starania dotyczące rewitalizacji licznych parków gminnych – chcemy, aby Czeladź kojarzyła się z przyjaznym, zielonym otoczeniem. Chcemy, aby przestrzeń miejska służyła wszystkim mieszkańcom – do prowadzenia aktywnego życia i wypoczynku, utrzymywania kontaktów międzyludzkich, integracji międzypokoleniowej.

■ **Czeladź jest w aglomeracji górnośląskiej – jak układa się współpraca między miastami?**

– Czeladź jest gminą miejską, funkcjonalnie, przestrzennie i strukturalnie powiązaną z sąsiednimi miastami. Oprócz Związku Miast Polskich, Czeladź należy do Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, w ramach których współpracujemy w sferze komunikacji publicznej oraz gospodarki wodno-ściekowej. Aktywnie bierzemy udział w pracach związków także w zakresie wymiany doświadczeń czy uzgadniania wspólnych stanowisk w istotnych dla samorządów sprawach.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

IV Samorządowe Forum Kultury Związku Miast Polskich

we współpracy

z Regionalnym Obserwatorium Kultury UAM

Ostrów Wielkopolski – Kalisz

25–26 października 2012 r.

Tematyka:

I. Polityka pamięci a tożsamość lokalna i kontekst wielokulturowości polskich miast.
II. „Co z tym kryzysem?" – sposoby radzenia sobie miast z koniecznością ograniczenia wydatków budżetowych na kulturę w kontekście kryzysu gospodarczego.
III. „Po co seniorom kultura?" – przywrócenie roli społecznej ludzi starszych w polityce kulturalnej miast – wokół ogólnopolskiego projektu badawczego ZMP i ROK.

XVI Spotkanie Biur Promocji – XI Przegląd Materiałów Promocyjnych

Efektywne strategie promocji JST w internecie

Program ramowy

25 października 2012 r.

13.45–14.00	*Rejestracja*
14.00–14.15	Otwarcie konferencji – powitanie Biuro Związku Miast Polskich
14.15–15.15	Obecność JST w internecie – zdefiniowanie celów, grupy docelowe. Serwis www, strona mobilna, obecność na Facebooku, kanał YouTube – **Adam Oskaldowicz** – Performance Media
15.30–15.45	*Przerwa na kawę*
15.45–18.30	Efektywne strategie obecności JST w internecie – jak to robić? – **Robert Rydz-Mościcki** – Performance Media
19.00	*Kolacja – spotkanie integracyjne*

26 października 2012 r.

08.00–09.00	*Śniadanie*
09.15	Przegląd Materiałów Promocyjnych Miast Warsztaty
09.45–11.00	Sesja warsztatowa – Google AdWords – poziom podstawowy
11.00–12.00	Sesja warsztatowa – Google AdWords – poziom zaawansowany
12.00–12.15	*Przerwa na kawę*
12.15–13.15	Równoległe sesje warsztatowe – konsultacje: – Obecność w wyszukiwarce – **Robert Rydz-Mościcki** – Performance Media – Kampanie reklamowe w sieciach kontekstowych – **Robert Fatek** – Performance Media – Obecność w YouTube – **Adam Oskaldowicz** – Performance Media – Kanał Mobile – **Dariusz Kuchta** – Performance Media
13.15–13.30	Podsumowanie – wręczenie certyfikatów

Wkładka „Samorząd Miejski" – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji".
Wydawca – Związek Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61–517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61–517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60, www.miasta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED.